

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ทบวงมหาวิทยาลัย 2535 : 71) เป็นมหาวิทยาลัยที่ยกฐานะมาจาก วิทยาลัยอุบลราชธานี สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามมติคณะรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2533 ในรัฐบาลของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ด้วยความมุ่งหมายให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งที่ 2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการจัดการศึกษาเน้นหนักทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนองต่อความต้องการพัฒนากำลังคนของประเทศ ซึ่งกำลังมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม และเพื่อเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งให้มหาวิทยาลัย เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงการประกอบวิชาชีพของตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา 2531 ภายใต้ชื่อ "วิทยาลัยอุบลราชธานี" โดยเปิดทำการสอน ในสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ มีนักศึกษารุ่นแรกจำนวน 67 คน ซึ่งฝากเรียนไว้ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ต่อมาในปีการศึกษา 2533 วิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ยกฐานะมาเป็นมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2533 ได้ย้ายสถานที่จัดการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น มาประจำ ณ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย บริเวณกิโลเมตรที่ 10-11 ถนนวาริน-เดชอุดม ตำบลเมืองศรีโค อำเภовารินคำราบ จังหวัดอุบลราชธานี บนเนื้อที่ประมาณ 5,228 ไร่ และเริ่มจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ของคณะเกษตรศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งได้ถือเอาวันที่ 30 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัย แล้วในปี พ.ศ. 2534 คณาจารย์และนักศึกษาทั้งหมด ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มาประจำ ณ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยโดยสมบูรณ์ โดยสภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้แต่งตั้งให้ รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิตต์ ยอดเศรณี ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นคนแรก ในส่วนของการก่อสร้าง เริ่มต้นด้วยงบประมาณเพียง 16 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 อาคารหลังแรกที่ก่อสร้างคือ อาคารเอนกประสงค์

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้ขยายตัวทางวิชาการเพิ่มขึ้นมาก อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการของสังคม การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและมุ่งผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในแต่ละแขนงวิชาชีพในระดับสูงเพื่อพัฒนาประเทศและสังคม จึงจำเป็นที่จะต้องขัดเกลาให้บุคคลเป็นคนโดยสมบูรณ์อีกด้วย เพื่อให้มีความรู้กว้าง มีคุณธรรมและมี

ความสามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างดี ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นกำลังคน (Manpower) ส่วนนี้เป็นการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองทางด้านมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานวิชาการและตอบสนองความต้องการของสังคม

2. เพื่อให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ (Manhood) จากประวัติการอุดมศึกษาและปรัชญาเมธีหลายท่านระบุว่า บัณฑิตในทุกสาขาวิชาชีพจะต้องมีความเป็นคนที่สมบูรณ์

สถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ บทบาทของการศึกษาจำเป็นต้องสอดแทรกให้สามารถเสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติ ช่วยให้นักศึกษารู้จักตนเองสามารถรู้จักและเข้าใจความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ในการแก้ปัญหา เสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น กล่าวคือ การศึกษาต้องช่วยพัฒนาที่สมอง ร่างกายและจิตใจ และการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปจากระดับมัธยมศึกษา มาก โดยเฉพาะผู้ที่เข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่ออย่างมาก จากช่วงวัยรุ่นตอนต้นมาสู่วัยรุ่นตอนปลายอายุประมาณ 18 – 19 ปี นักศึกษาจะต้องพบและเปลี่ยนเพื่อนใหม่ เปลี่ยนสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนสิ่งแวดล้อมทางการเรียน มีการสร้างความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ที่เข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องมีการปรับตัวต่อสถานการณ์และสิ่งแปลกใหม่หลายประการ กล่าวคือ จากระบบการเรียนที่มีอาจารย์ประจำชั้นดูแลอย่างใกล้ชิด มาสู่โลกที่ค่อนข้างอิสระ มีการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ต้องเลือกโปรแกรมการเรียนเอง เลือกวิชาเรียนด้วยตนเอง พบกลุ่มเพื่อนใหม่ที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ต้องพักอยู่ในห้องกับบุคคลอื่นซึ่งแตกต่างไปจากการพักอยู่กับคนในครอบครัว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นักศึกษาต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการปรับตัว ระยะเวลาในการปรับตัวของนักศึกษาแตกต่างกันออกไป ถ้านักศึกษาคนใดปรับตัวไม่ได้ก็ทำให้มีผลต่อการเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในที่สุดต้องพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โอกาสที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะพบกับความยุ่งยากในการปรับตัวจึงสูงมาก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสับสน ไม่แน่ใจ ขาดความมั่นคงทางด้านจิตใจ หากนักศึกษาไม่สามารถปรับตัวได้ก็อาจนำไปสู่ปัญหาที่ร้ายแรงได้ จะเห็นได้ว่าการปรับตัวนั้นไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการเกิดภาวะติงเครียดทางอารมณ์ หรือเกิดปัญหาสุขภาพจิตทำให้นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่อย่างไม่มีความสุขเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของสถาบันการศึกษาที่ต้องการผลิตนักศึกษาให้จบหลักสูตรตามเวลาที่กำหนด มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอีกด้วย

ผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และได้มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ในเล่ม มคอ. 2 ข้อ 2. การดำเนินการของหลักสูตร ในข้อ 2.3 ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้าและ ข้อ 2.4 กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งในการดำเนินการร่างหรือปรับปรุงหลักสูตรฯ ทุกคณะ/วิทยาลัยฯ จะต้องระบุลักษณะเฉพาะของนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร จึงมีความประสงค์ทำการศึกษาวิจัยนี้ เพื่อศึกษาปัญหาของนักศึกษา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือต่อไป นอกจากนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังจะได้รับรู้ปัญหาเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรมและระบบสวัสดิการให้นักศึกษาให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการผลิตบัณฑิตที่มีสุขภาพจิตดี มีคุณลักษณะตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และสามารถพัฒนาศักยภาพแห่งตนได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ของทุกคณะ/วิทยาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ตามตัวแปรเพศ ภูมิภาค วิถีเข้าศึกษา คณะ/วิทยาลัยที่นักศึกษาสังกัด ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสถานะทางสังคมของครอบครัว

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อันจะเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือและจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสังคมให้เหมาะสมกับสภาพของนักศึกษาและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนานักศึกษา ให้สามารถมีชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ อันจะทำให้ภารกิจของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการลดปัญหาการสูญเปล่าทางการศึกษาได้ทางหนึ่ง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการดำเนินงานในฝ่ายกิจการนักศึกษา รวมทั้งงานวิชาการของคณะ / วิทยาลัยฯ ที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาหลักสูตรฯ ที่กำลังดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2552 ช่วยให้เข้าใจถึงความ ต้องการและสภาพปัญหาของนักศึกษาเมื่อเริ่มเข้าศึกษาในปีที่ 1 และได้หาทางช่วยเหลือพร้อมทั้งป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับนักศึกษาในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เฉพาะ ปัญหาการปรับตัวด้านต่าง ๆ 11 ด้านเท่านั้น
2. ประชากรในการวิจัยนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 1 ระดับปริญญาตรี ทุกคณะ / วิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2554

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 3,298 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 659 คน ทั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ในกรณีประชากรทั้งหมดเป็นหลัก ร้อย ใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 (บุญชม ศรีสะอาด 2543 : 41) เพื่อให้ได้ตัวอย่างของประชากรกระจาย อย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของนักศึกษาแต่ละคณะ/วิทยาลัย ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง ชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มนักศึกษาจากทุกคณะ/วิทยาลัย โดยสัดส่วนอย่างเป็น ระบบ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 เพศ

2.1.1.1 เพศชาย

2.1.1.2 เพศหญิง

2.1.2 ภูมิภาคเดิมของนักศึกษา

2.1.2.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.2.2 ภาคอื่น ๆ

2.1.3 วิธีเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

2.1.3.1 สอบคัดเลือก (Admission)

2.1.3.2 โควตา

2.1.4 คณะ/วิทยาลัยที่นักศึกษาสังกัด

2.1.4.1 คณะเกษตรศาสตร์

2.1.4.2 คณะวิทยาศาสตร์

2.1.4.3 คณะวิศวกรรมศาสตร์

2.1.4.4 คณะเภสัชศาสตร์

2.1.4.5 คณะศิลปศาสตร์

- 2.1.4.6 คณะบริหารศาสตร์
- 2.1.4.7 คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
- 2.1.4.8 คณะนิติศาสตร์
- 2.1.4.9 คณะรัฐศาสตร์
- 2.1.4.10 วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข
- 2.1.4.11 โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์
- 2.1.5 ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2.1.5.1 คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00
 - 2.1.5.2 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 – 2.99
 - 2.1.5.3 คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป
- 2.1.6 สถานะทางสังคมของครอบครัว
 - 2.1.6.1 ระดับการศึกษาของบิดา มารดา
 - 2.1.6.2 อาชีพของบิดา มารดา
 - 2.1.6.3 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปี
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ปัญหา มีทั้งหมด 11 ด้าน ดังนี้
 - 2.2.1 ด้านสุขภาพ
 - 2.2.2 ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย
 - 2.2.3 ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ
 - 2.2.4 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
 - 2.2.5 ด้านการปรับตัวทางอารมณ์และส่วนตัว
 - 2.2.6 ด้านการปรับตัวทางเพศ
 - 2.2.7 ด้านบ้านและครอบครัว
 - 2.2.8 ด้านศีลธรรม จรรยา และศาสนา
 - 2.2.9 ด้านการปรับตัวทางด้านการเรียน
 - 2.2.10 ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา
 - 2.2.11 ด้านหลักสูตรและการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในครั้งนี้ และเป็นการกำหนดขอบข่ายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงให้ความหมายแก่คำศัพท์บางคำ ดังต่อไปนี้

1. **นักศึกษา** หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2554

2. ปัญหา หมายถึง ปัญหาที่นักศึกษาประสบและรับรู้ในระดับจิตใต้สำนึก ได้จากการรายงานโดยตนเองของนักศึกษา จากแบบสำรวจปัญหาที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 11 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านสุขภาพ หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากสุขภาพและการยอมรับพัฒนาการทางร่างกายของตน ได้แก่ สุขภาพไม่ดี ไม่แข็งแรงเท่าที่ควร ปวดศีรษะบ่อย ๆ มีโรคประจำตัว ไม่พอใจในรูปร่างหน้าตาที่เป็นอยู่ มีความพิการทางร่างกายทำให้หงุดหงิดรำคาญใจ

2.2 ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย หมายถึง ปัญหาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ ได้แก่ อยากรมีเงินไว้ใช้ส่วนตัวมากกว่านี้ ครอบครัวมีความกังวลเกี่ยวกับการเงิน ทำงานพิเศษเพื่อหาเงินค่าใช้จ่ายส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกบางอย่างที่ต้องการ ไม่มีห้องส่วนตัวที่บ้าน ไม่พอใจบ้านของตนเองในปัจจุบัน

2.3 ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ หมายถึง ปัญหาในการพักผ่อน ได้แก่ มีเวลาในการพักผ่อนหย่อนใจน้อยมาก ไม่ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ขาดทักษะทางกีฬาและเกมต่าง ๆ มีโอกาสสังสรรค์หรือร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อยมาก

2.4 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง ปัญหาทางการปรับตัวทางสังคม และความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ รู้สึกกระดากอายง่ายมาก ไม่มีเพื่อนสนิทที่มหาวิทยาลัย มักมีเรื่องถกเถียงโต้แย้งกับผู้อื่น ไม่มีใครที่จะปรับทุกข์ด้วยได้ ขาดความสามารถในการตัดสินใจ

2.5 ด้านการปรับตัวทางอารมณ์และส่วนตัว หมายถึง ปัญหาความวิตกกังวลใจ ได้แก่ กังวลใจแม้แต่ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ค่อยประสบความสำเร็จในสิ่งต่าง ๆ ที่ทำ ตัดสินใจด้วยตัวเองไม่ค่อยได้ มีปัญหาส่วนตัวมาก คิดอยากจะฆ่าตัวตาย

2.6 ด้านการปรับตัวทางเพศ หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ กลัวจะสูญเสียคนรักในปัจจุบันไป กลัวที่จะหาคู่ที่เหมาะสมไม่ได้ กังวลใจในเรื่องเพศสัมพันธ์ กังวลใจว่าจะได้แต่งงานหรือไม่ ต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการแต่งงาน

2.7 ด้านบ้านและครอบครัว หมายถึง ปัญหาของครอบครัว ได้แก่ ถูกบิดามารดาตำหนิบ่อย ๆ มีปัญหาเนื่องจากบิดามารดาหย่าร้างกัน มีความว่าเหวเนื่องจากบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีความรู้สึกที่บ้านไม่อบอุ่น ไม่มีความสุขกับชีวิตในบ้าน ต้องการความรัก ความเข้าใจจากบิดามารดามากกว่าที่เป็นอยู่

2.8 ด้านศีลธรรม จรรยา และศาสนา หมายถึง ปัญหาทางศาสนา ได้แก่ หมดศรัทธาในศาสนาที่เคยยึดถือ นับถือศาสนาที่แตกต่างจากครอบครัว สับสนในปัญหาด้านศีลธรรมจริยธรรมบางประการ มีความรู้สึกสำนึกผิดบ่อย ๆ ยอมแพ้ต่อสิ่งที่ล่อตาล่อใจได้ง่าย ควบคุมตัวเองไม่ค่อยได้

2.9 ด้านการปรับตัวทางด้านการเรียน หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับแรงจูงใจนิสัยและทัศนคติทางการเรียน ได้แก่ ไม่ทราบวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีจิตใจไม่นิ่งเสียสมาธิบ่อย ๆ ไม่เคยวางแผนการเรียนหรือการทำงานไต่ล่งหน้าหรือวางแผนได้ไม่ดี มีความรู้พื้นฐานจากชั้นมัธยมไม่ดีพอ

เรียนไม่เก่งได้คะแนนต่ำ ไม่ได้ใช้เวลาดูหนังสือหรือค้นคว้าเพียงพอ มีความยุ่งยากใจเมื่อจะต้องรายงานหน้าชั้น

2.10 ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา หมายถึง ปัญหาการศึกษาและอาชีพ ได้แก่ ต้องการออกไปประกอบอาชีพแต่ยังไม่สามารถทำได้ ไม่แน่ใจว่าเลือกกลุ่มสาขาวิชาได้เหมาะสมหรือไม่ เป้าหมายในการเรียนในมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้ายังไม่ชัดเจน สงสัยว่ามหาวิทยาลัยจะฝึกฝนให้ข้าพเจ้าออกไปทำงานได้ดีเพียงใด ไม่แน่ใจว่าถ้าเรียนต่อไปจะคุ้มค่าหรือไม่ มีปัญหาในการหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกสาขาวิชา

2.11 ด้านหลักสูตรและการสอน หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวต่อบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่อาจารย์สอน บรรยากาศในห้องเรียนน่าเบื่อ ทั้งอาจารย์และเพื่อน มหาวิทยาลัยไม่สนใจความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมีกฎข้อบังคับมากเกินไป มหาวิทยาลัยขาดสถานที่และอุปกรณ์เพื่อการพักผ่อนนันทนาการ

3. เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2554

3.1 เพศชาย หมายถึง นักศึกษาชายของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2554

3.2 เพศหญิง หมายถึง นักศึกษาหญิงของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคต้น ปีการศึกษา 2554

4. ภูมิลำเนาเดิมของนักศึกษา หมายถึง พื้นที่หรือจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาเดิมของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี แบ่งเป็น

4.1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2 ภาคอื่น ๆ ได้แก่ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคเหนือ

5. วิธีเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หมายถึง วิธีการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มี 2 วิธี คือ

5.1 วิธีรับผ่านส่วนกลาง (Admission) เป็นการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกจากองค์ประกอบที่สมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (สอท.) กำหนด โดยกำหนดสัดส่วนประมาณร้อยละ 40

5.2 วิธีการรับตรง เป็นการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกโดยมหาวิทยาลัยกำหนด โดยกำหนดสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 60 โดยแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่ วิธีรับตรงตามพื้นที่และวิธีรับตรงตามโควตา

6. คณะ/วิทยาลัยที่นักศึกษาสังกัด หมายถึง คณะ/วิทยาลัยที่นักศึกษาเรียนในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มีดังต่อไปนี้

6.1 คณะเกษตรศาสตร์

6.2 คณะวิทยาศาสตร์

- 6.3 คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 6.4 คณะเภสัชศาสตร์
- 6.5 คณะศิลปศาสตร์
- 6.6 คณะบริหารศาสตร์
- 6.7 คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ
- 6.8 คณะนิติศาสตร์
- 6.9 คณะรัฐศาสตร์
- 6.10 วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข
- 6.11 โครงการจัดตั้งคณะพยาบาลศาสตร์

7. ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง คะแนนเฉลี่ย (Grade Point Average) ซึ่งคำนวณได้โดยเอาผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างค่าคะแนนที่ได้กับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาและหารด้วยจำนวนหน่วยกิตของทุกรายวิชาที่เรียนมาทั้งหมดในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

8. สถานะทางสังคมของครอบครัว หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของบิดา-มารดา ระดับการศึกษาของบิดา-มารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อปีของนักศึกษา